

Onderwerp

Voortgangsrapportage 'Uitvoering beheerplanmaatregelen Natura 2000 Oostvaardersplassen 2020'

Kern mededeling:

Gedeputeerde Staten hebben op 15 juni 2021 de voortgangsrapportage 'Uitvoering Natura 2000 beheerplanmaatregelen Oostvaardersplassen 2020 vastgesteld'.

Mededeling:

Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Natura 2000 beheerplanmaatregelen in de Oostvaardersplassen. Dit wordt in samenwerking met Staatsbosbeheer, Waterschap Zuiderzeeland en Rijkswaterstaat Midden Nederland uitgevoerd. Op basis van de voortgang wordt jaarlijks een voortgangsrapportage opgesteld. Gedeputeerde Staten stellen de voortgangsrapportage vast. De voortgangsrapportage 2020 is als bijlage bij deze mededeling gevoegd.

De voortgangsrapportage is één van de beheersinstrumenten voor het project uitvoering beheerplanmaatregelen Natura 2000 Oostvaardersplassen. In de voortgangsrapportage worden de volgende zaken beschreven:

- Totaal planning van de uitvoering van maatregelen;
- Stand van zaken van de maatregelen: per maatregel wordt een korte beschrijving gegeven van de voortgang van de maatregel. Daarnaast worden de werkzaamheden van het komende jaar benoemd;
- Financiële paragraaf met een beschrijving van de financiële planning en kaders.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Voortgangsrapportage uitvoering beheerplanmaatregelen Natura 2000 Oostvaardersplassen 2020	2743453	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
		Tot

Registratienummer

2802153

Datum

15 juni 2021

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Rijsberman, M.A.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

1. Algemeen

Op basis van de voortgang van de maatregelen stelt de provincie sinds 2018 jaarlijks een voortgangsrapportage op in samenwerking met Staatsbosbeheer en Waterschap Zuiderzeeland. De kengetallen uit de projectplannen per maatregel vormen hier input voor.

In de voortgangsrapportage worden de volgende zaken beschreven:

- Totaal planning van de uitvoering van maatregelen (projectmanager).
- Stand van zaken van de maatregelen: per maatregel wordt een korte beschrijving gegeven van de voortgang van de maatregel. Daarnaast worden de werkzaamheden van het komende jaar benoemd waarbij aangegeven wie de trekker daarvan is. Tevens wordt aangegeven hoe de financiering geregeld is (projectleider).
- Financiële paragraaf met een beschrijving van de financiële planning en kaders.

Gedeputeerde Staten hebben in voorgaande jaren jaarlijks de voortgangsrapportage vastgesteld.

2. Totaal planning

Onderdeel	Maatregel	Planning
Moerasreset – Maatregelen	Vorbereiding	2019
	Aanbesteding	2019
	Start uitvoering	Okt 2019
	Drempel (laatste deel)	15 juli 2020 – 28 oktober 2020 afgerond
	Baggeren en vloeiveld	Afgerond
	Overslagkade en afvoeroute	Afgerond
	Stuw	15 mrt 2020 afgerond
	Kade (laatste stuk)	15 juli 2020 afgerond
	Duikerschuiven oostelijk deel moeras	15 juli 2021 – zsm
Moerasreset - Waterstandsverlaging	Waterpeil 80/90 cm verlagen t.o.v. -3,70m NAP	Vanaf 1 november 2020 is de stuw op de laagste stand gezet
	1 ^e jaar	2021
	2 ^e jaar	2022
	3 ^e jaar	2023
	Verlenging?	2024
Moerasreset - Waterstandsverhoging	1 ^e jaar	2024 of 2025
	2 ^e jaar	2025 of 2026
	3 ^e jaar	2026 of 2027
Vispassages en poelen	Besluit definitief ontwerp	2019
	Bestek, aanbesteding en vergunningen	2020 en 2021
	Uitvoering	2020 – 2023

Het jaar 2020

In 2019 is de uitvoering van de maatregelen voor de moerasreset gestart. In 2020 is de uitvoering van noodzakelijk maatregelen (aanleg stuw, versterken kade, dichten drempel) afgerond en is gestart met de actieve waterstandsverlaging. In de periode november 2019 tot en met oktober 2020 is er circa 70 ton vis gevangen en overgezet naar het Markermeer.

In 2019 is er een keuze gemaakt over de uitvoering van de vispassages en poelen. Het opstellen van het bestek en de aanbesteding heeft plaatsgevonden in 2020. In september 2020 is er een start gemaakt met de uitvoering. Er zijn 2 poelen in de Waterlanden aangelegd in combinatie met het dichten van de drempel in het moeras. Een deel van de vispassage is gegraven.

3. Maatregelen

In de voortgangsrapportage worden twee afzonderlijke delen nader toegelicht: 'maatregelen moeras' en 'maatregelen grazige deel'.

1. Maatregelen moeras

2020 heeft in het teken gestaan van de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn voor de moerasreset. De moerasreset moet zorgen voor een groter, vitaler rietmoeras. Op korte termijn komt er naar verwachting 500 hectare rietmoeras bij. Dit is nodig als broed- en foerageergebied voor de moerasvogels. De verwachting voor de midden lange termijn is dat door een ander waterpeilbeheer dit areaal rietland in stand gehouden kan worden.

In 2020 gaat het om de volgende inrichtingsmaatregelen, die nodig zijn voor de moerasreset:

- Aanleggen van een nieuwe regelbare aflaatstuw en een vloeiveld (2020);
- Dichten van gaten in de zogenaamde drempel tussen het oostelijke en het westelijke gedeelte van het moeras (2019/2020);
- Afvangen en elders uitzetten vis (2019 tot heden).

De aannemer heeft afgelopen uitvoeringsjaar (2020) alle werkzaamheden die in het bestek waren opgenomen afgerond.

Uitvoering civiele werkzaamheden

Stuw

Half maart 2020 was de aanleg van de nieuwe regelbare klepstuw gereed. Gedeputeerde Rijsberman en gebiedsmanager Staatsbosbeheer Bonekamp hebben op 12 maart 2020 dit symbolisch afgerond door de laatste hand te leggen aan de vismigratiebuis bij deze nieuwe stuw. Het aanleggen van de nieuwe stuw is een belangrijke mijlpaal in de moerasreset en daarmee in het beheer van het gebied, omdat hiermee het waterpeil in de Oostvaardersplassen beter geregeld kan worden.

Drempel

Medio juli 2020 heeft provincie Flevoland een extra opdracht verleend aan Oosterhuis BV. voor het herstellen van de drempel tussen het Oostelijke en Westelijke deel van het moeras, omdat de benodigde maatregelen geen onderdeel zijn van de lopende opdracht. En omdat een functionerende drempel wel nodig is om het oostelijk deel van het moeras te laten functioneren als uitwijkgebied voor het droogvallende westelijke deel. Deze werkzaamheden betroffen het deels herstellen met een moeraskraan en het dichtspuiten met baggerspecie van een 100 meter brede geul. De baggerspecie is afkomstig uit twee aan te leggen poelen in de Waterlanden. De werkzaamheden met de kraan in het moeras waren eind augustus 2020 gereed. Voor het dichtspuiten van de brede geul was een tussenstation voor het verpompen van de baggerspecie nodig. Eind oktober is ook het baggeren afgerond. Er kan inmiddels geen water meer van het oostelijke deel naar het westelijke deel afvloeien.

Afronding

Rest alleen nog het maken van een aflaatswerk voor het oostelijke deel van het moeras naar het westelijke deel. Dit werk bestaat uit het afvoeren van spuitbuizen, de aanleg van damwand en 2 duikers met daaraan stuwputten en wordt na het broedseizoen 2021 uitgevoerd.

Afvissen

In het bestek van de reset is ook opgenomen dat er vis uit het westelijke deel weggevangen wordt. Deze vis is in het Markermeer uitgezet. Van november 2019 tot en met oktober 2020 is circa 70 ton vis weggevangen. De geul en de vangstput die er gebaggerd zijn, waren aan het eind van het zomerseizoen grotendeels dichtgeslibd.

Start waterstandsverlaging

Een nieuwe fase van de moerasreset is ingegaan vanaf 1 november 2020. Nadat de baggerwerkzaamheden voor het dichtten van de drempel gereed waren (eind oktober 2020) is in overleg met het Waterschap Zuiderzeeland de nieuwe stuw in de laagste stand gezet. Het water wat nu bij de stuw kan komen, komt dus tot afvoer. Het peil van de grote plas (bij de stuw) schommelt in november en december 2020 zo rond de -4.13m NAP. Dit peil is vanwege de wind variabel. Bij zuiden wind lager, bij noordwesten wind hoger. De ervaring leert dat de neerslag, die er valt wordt afgevoerd. Om het peil substantieel lager te krijgen, is er een langere periode zonder neerslag nodig.

Waterafvoer

Het aflaten van het water gebeurt geleidelijk vanwege de capaciteit van de stuw bij het Wilgenbos en opgelost slib in water van de Oostvaardersplassen. Er is gelijkmatig en vrij constant afgelaten met zo'n 1 m³/s. Provincie, Staatsbosbeheer, RWS Midden-Nederland en waterschap Zuiderzeeland houden de vinger aan de pols over de waterkwaliteit en waterkwantiteit tijdens de moerasreset.

Doorkijk 2021 en verder

In het najaar van 2021 wordt verwacht dat het gewenste peil (circa -4,60m NAP) bereikt wordt in het westelijk deel van het moeras van de Oostvaardersplassen. De nadruk zal liggen op het voldoende afvoeren van de neerslag, om het waterpeil niet weer op te laten lopen. Na het broedseizoen 2021 wordt de laatste maatregel, het aflaatswerk tussen het oostelijke deel van het moeras naar het westelijke deel, uitgevoerd.

2. Maatregelen grazige deel

Het ontwerp is gericht op de realisatie van de in het Natura 2000-beheerplan opgenomen maatregelen, te weten de aanleg van een aantal onderling verbonden poelen en het realiseren van intrek van vis door de aanleg van vispassages in het grazige gebied. De vispassages en tussenliggende poelen, zorgen voor een betere verbinding voor vissen zowel met de wateren buiten het gebied (Lage Vaart) als binnen het gebied. Samen met de poelen dragen deze maatregelen bij aan het vergroten van de foerageermogelijkheden van lepelaars en reigerachtigen. Een

aantal andere vogelsoorten lift mee, ook omdat er eilanden worden aangelegd. Het ontwerp is vorm gegeven in samenhang met andere ontwikkelingen (zoals opgenomen in het beleidskader beheer Oostvaardersplassen) in het grazige deel.

Op basis van het definitief ontwerp (DO) is een kostenraming gemaakt. Dit DO is met toelichting en kostenraming voor akkoord voorgelegd aan de Stuurgroep uitvoering Natura 2000 Oostvaardersplassen. Na groen licht van de stuurgroep zijn in het voorjaar van 2019 de noodzakelijke vergunningen aangevraagd en vergund en is de besteksfase opgestart die in het voorjaar van 2020 is afgerond. Aansluitend is de aanbesteding opgestart, gericht op uitvoering vanaf augustus 2020.

De watervergunning was reeds verleend in 2019, en in 2020 zijn ook de omgevingsvergunning, ontgrondingenvergunning en ontheffing en vergunning Wet Natuurbescherming verleend. Tegen de Wnb-ontheffing loopt nog een bezwarenprocedure. Deze bezwarenprocedure heeft in de zomer van 2020 geleid tot het afbreken van de reeds in gang gezette aanbestedingsprocedure voor de Natura 2000- en recreatieve maatregelen. Maatregelen uit het beheerplan Natura 2000 zijn niet vergunning plichtig en kunnen worden uitgevoerd.

Met het ontgraven van de visslenk en poelen is in 2020 een start gemaakt. Staatsbosbeheer heeft dit in eigen beheer gedaan. Een aantal poelen is in samenhang met de versterking van de drempel gerealiseerd. Voorafgaand aan de graafwerkzaamheden is de beheerweg, die als transportroute dient, versterkt. De uitvoering van de graafwerkzaamheden is gestart in september 2020, waarbij een eerste deel van de visslenk is gerealiseerd. In oktober zijn de werkzaamheden gestopt als gevolg van de natte weersomstandigheden.

In december 2020 heeft Provincie Flevoland een subsidie van € 4,4 miljoen toegekend aan Staatsbosbeheer voor het uitvoeren van maatregelen in het grazige deel van de Oostvaardersplassen. De maatregelen uit het Natura-2000 beheerplan, zoals het aanleggen van vispassages, het graven van poelen en het aanleggen van visslenken, maken onderdeel uit van deze subsidie. Verantwoording hierover vindt via deze subsidie plaats.

Doorkijk 2021 en verder

Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor de verdere uitvoering. De verdere voorbereidingen zijn er op gericht om na het broedseizoen in augustus 2021 de uitvoering een vervolg te geven.

4. Financiën

Op basis van de werkelijke kosten, lopende opdrachten en meest recente ramingen komen de kosten voor de uitvoering van Natura 2000 beheerplanmaatregelen uit op ongeveer € 5,2 mln.. Dit is vergelijkbaar (iets onder) de indicatieve begroting uit het strategisch projectplan (€ 4,6 mln.) plus het meerwerk voor versterking van de drempel en de nog niet meegerekende BTW-kosten (€ 0,8 mln.). De maatregelen in het grazige deel (inclusief bijbehorende bedrag) zijn meegenomen in de subsidie aan Staatsbosbeheer. Na het broedseizoen 2021 worden de laatste maatregelen uitgevoerd door de aannemer, hiervoor is budget beschikbaar binnen de begroting. Eind 2021 kan de eindafrekening opgemaakt worden.